

Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

Recreatie: ontspanning herschept

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters augustinessen verwijzen we u naar:
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de Augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:

Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Emma Overeem-van der Sloot

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerp bureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: De Toekomst Hilversum

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachelle van Andel, Erik Borgman, Anne Nij Bijvank, Nikki Mousset, Lieke Weima

Aan dit nummer werkten mee: Anja den Bok, Marianne Groen, Marie Hansen-Couturier, Jaap Meeuwssen, Louise Moeskops, Ingrid van Neer-Bruggink, Jasja Nottelman, Mariella Oberndorff, Helene Timmers, Milou de With

Beeld: Rachelle van Andel (p.20), Sieka Berkhout (p.11), Anja den Bok (p.24), Marjolein Goossensen (p.15), Luuk van Kuijk (p.23), Agnes Loonstra (cover,p.2,16), Jaap Meeuwssen (p.22), Roelant Meijer (p.4,8,9,14), Nazrina Rodjan (p.19)

Vriend worden en dit blad ontvangen?

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 6.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat + huisnummer, postcode en plaats.

Illustratie: Agnes Loonstra

Voorwoord

Liefdevol geordend

Kloosters staan in de belangstelling. Jazeker, ze vergrijzen en regelmatig moeten kloosters sluiten. Maar veel mensen zijn er graag te gast. Vanwege de rust en de stilte die zij er vinden, zeggen ze vaak. Alsof kloosters een verloren geheim bewaren. In een wereld van haast en voortdurend tijdgebrek herinneren kloosters aan de noodzaak anders te leven. Antwoordend op wat zich aandient als betekenisvol, uitdrukkelijk wat van waarde is, gedragen door God die het leven geeft in plaats van steeds maar met grote inspanning zelf het leven te dragen. Kortom, leven geordend door de liefde die je gegeven wordt en de liefde die hierdoor bij je wordt gewekt.

Recreatie: ontspanning herschept

In deze jaargang van *Stad Gods* onderzoeken we wat we van het kloosterleven kunnen leren voor het alledaagse bestaan. Behalve momenten van gebed en van werk, kent het kloosterleven ook momenten van rust. Dat wordt in kloosters meestal recreatie genoemd, de tijd en de gelegenheid om na alle vermoeidheid en inspanningen te herstellen door de rust en het gezelschap. Hoe vinden we momenten van herstel in onze drukke levens?

Bij het beeld in dit nummer: We vroegen voor dit nummer Agnes Loonstra illustraties te maken bij het thema. Aan de hand van oude foto's van de zusters hertekende zij de historie; recreatie- en vakantiemomenten van de zusters: aan het strand, aan de kade in Utrecht en een picknick. RM.

In gesprek met Stella van der Sneppen

Nikki Mousset

Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus spreekt Stad Gods dit keer met zuster Stella van der Sneppen. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis mag worden.

Zuster Stella is geboren in Terneuzen, Zeeuws Vlaanderen. Ze was als jong meisje godsdienstig en ging vaak naar de kerk. Daar waren destijds twee enthousiaste kapelaans die veel deden voor de jeugd in de parochie, waardoor de gedachte bij haar ontstond: 'zoiets zou ik ook wel willen'. Als meisje zat priester worden er niet in, dus oriënteerde ze zich op verschillende kloosterordes. Ze bezocht de Zusters Trappistinnen en ontdekte dat ze juist graag naar buiten trad en iets voor mensen wilde doen. Bij de Zusters Augustinessen voelde ze zich meteen thuis.

Citaat 1: Naar grote dingen strekken wij ons uit. Laat ons de kleine dingen vasthouden en we zullen groot zijn.

'Nu kan ik veel minder dan voorheen, maar ik geniet des te meer van

de kleine dingen in het leven.

Mooie bloemen, gezelligheid en de gemeenschap waarin ik woon. We kijken naar elkaar om en hebben het fijn samen. Ik heb meer vrije tijd dan ooit te voren; wandelen, lezen, schilderen of het voorbereiden van de liturgie. Het is niet groots, maar daar kan ik erg van genieten.

Het leven in een kloosterorde brengt veel structuur met zich mee. Je kiest voor een leven in gemeenschap en vrij te besteden tijd voor jezelf past daar minder bij. Toch deden we leuke dingen samen, zoals dagtripjes naar Amsterdam of Ankeveen tijdens de vakanties. Die zomerdagen aan en op het water waren heel erg fijn.

De beginjaren in het klooster waren gevuld met halve dagen studie (filosofie en theologie) en halve dagen werken. Ik heb van alles gedaan, zoals keuken-, administratie- en gezinswerk. Iedere dag was er recreatietijd, dan speelden we een kaartspel of zaten we samen te puzzelen. 's Avonds sprak ik af met de andere postulanten en lachten we veel en vertelden we

Vriendschap wordt groter naar mate je haar deelt

elkaar over onze dagen. Na een jaar in Utrecht en twee jaar in Hilversum ben ik overgeplaatst naar Arnouville (Frankrijk) om een opvang voor moeders en kinderen op te richten: l'Escale (de tussenstop). Dat begon klein en groeide uit naar 24 kamers. Er was altijd veel werk te doen en daardoor kon ik niet zomaar weg of vrij nemen. Ook 's nachts belde de politie weleens aan met een moeder en kinderen die onderdak nodig hadden. Wel ging ik vaak 's zondags met de meisjes van de hof (Nederlandse meisjes die ons tijdens een tussenjaar hielpen) naar Parijs. Ik hield en houd veel van Parijs, dus dat was voor mij ook altijd ontspanning.

Ik deed het werk heel erg graag en was blij dat ik iets kon betekenen. Ik verlangde niet naar iets anders of naar meer (vrije) tijd, het was goed zoals het was. Wel is met de tijd een wens ontstaan om Lourdes te bezoeken. Dat gaat dit voorjaar gebeuren en daar kijk ik ontzettend naar uit.'

Citaat 2: Bemin de vrede. Neem zoveel mensen op als je kunt in die vrede, want ze wordt groter als je haar deelt.

'Dat is ook wat in Casella stond geschreven over vriendschap. Vriendschap wordt groter naar mate je haar deelt en dat merk ik hier in huis. Mensen die alleen wonen, lopen er soms wat verloren bij. Zo vroeg ik mijn buurman met het kerstdiner 'kom je bij ons zitten?' en hij straalde helemaal. Het is een klein gebaar, maar het kan zo veel betekenen.

Wij als zusters hebben de gemeenschap en de vriendschap onder elkaar. Door anderen te laten meedelen in wat wij hebben, delen we de vrede en wordt deze groter. Door anderen te laten voelen dat ze erbij horen, dat we het fijn vinden dat ze er zijn en dat ze ook een bijdrage kunnen leveren. Dan zie je dat ze echt op hun plaats raken in het geheel.

Bemin de vrede! Juist de kleine vrede, zoals de vrede in huis en in je eigen omgeving. Voor de grote vrede bidden we, maar deze kunnen we minder beïnvloeden. Als je samenleeft, woont of werkt, ben je het niet altijd met elkaar eens. Iedereen heeft weleens irritaties,

dat is normaal. Maar we kunnen wel beïnvloeden dat het (hier in huis) rustig en goed blijft. Onze pater zei daarover: laat de zon niet onder gaan over je toorn. Probeer het goed te maken voordat je gaat slapen.

Probeer niet om een ander te veranderen, maar probeer anders naar diegene te kijken. Ik ben veel bij mensen thuis geweest en bemiddelde in huiselijke conflicten. Ook in Arnouville stonden er met regelmaat mannen aan de poort die wilden praten. Vaak was alcohol de reden van huiselijk geweld en af en toe leidden die gesprekken tot behandeling van het alcoholprobleem. Soms kwam het daardoor weer goed tussen beiden. Ik heb echt geprobeerd om een beetje vrede te scheppen bij de mensen die samen in een groot conflict zaten.'

Citaat 3: Onrustig is ons hart tot het rust vindt in u.

'Ik rust en ik weet; het is goed zo. Ik voel me gedragen door God, in uw handen. Ik heb borstkanker gehad en toen ik die diagnose hoorde, ben ik een rondje gaan lopen en heb ik gesproken tot God: 'U hoeft me niet beter te maken, maar blijf bij me, sta me bij, help me dat ik hier

doorheen kom'. Door God te vertrouwen vind ik rust. Ik weet dat ik het niet alleen hoef te doen. In uw handen Heer beveel ik mijn geest. Dat vind ik heel mooi en daar ga ik iedere avond mee slapen.

Door God te vertrouwen vind ik rust

In de tijd dat ik in Arnouville zat, was het hard werken en waren er veel problemen om te verwerken. Dat hield me wel eens bezig; hoe kunnen we deze vrouwen goed op weg helpen? De blik van kinderen die mee moesten met de kinderbescherming, meisjes die na één nacht plots al weer vertrokken waren, dat bracht wel zorgen met zich mee. We moesten door en er was genoeg te doen om er niet te lang bij stil te blijven staan. Goed slapen en met vertrouwen de nieuwe dag in.

Al die bijzondere verhalen, velen zal ik nooit vergeten. De mensen die ik heb ontmoet hebben mij zoveel gegeven. Alles wat ik heb geleefd, doet me nu **leven** in het Fraterhuis in De Bilt.'

Onderweg

Briefwisseling tussen
Helene en Mariella

Ha Mariella,

Doe jij weleens helemaal niks? Ik vind dat best moeilijk, niksen. Als ik niets doe voel ik me onmiddellijk schuldig omdat er nog zoveel dingen zijn die gedaan moeten worden. Het is een recept om continue moe te zijn, als ik heel eerlijk ben. Het bevalt me niet; ik weet dat ik omval als ik onvoldoende rustmomenten heb op een dag. En toch kost het me zoveel moeite om een echt rustmoment te vinden. Soms ga ik er even voor zitten, maar voor ik het weet heb ik mijn mobiel weer gepakt. Weg rust.

Als ik om me heen kijk, lijkt nietsdoen geen optie meer. Alles moet ergens goed voor zijn. Zoveel dingen moet je doen om jezelf te ontwikkelen, je beste zelf te worden, je carrière een boost te geven. Noem maar op. In mijn studietijd was ik een poosje lid van een studentenvereniging. Ik herinner me gezellige avonden, leuke feestjes. Soms organiseerden we iets, maar ook dat was vooral leuk om te doen. Ik geloof niet dat ik ooit heb gedacht dat ik iets moest doen vanwege mijn carrière (nou was dit eind jaren tachtig, dus er was sowieso geen werk, maar toch).

Als ik niets doe voel ik me onmiddellijk schuldig

Vorige week las ik een advertorial voor een universiteit, ik geloof die in Enschede. Daar vertelde een student dat hij zoveel leert op zijn roeivereniging en hoe die vereniging hem gevormd heeft. Ik kreeg medelijden met hem. Toen ik studeerde deed ik maar wat, zonder stil te staan bij mijn vorming. Voor mij hoeft het echt niet allemaal in het teken te staan van het nut. Onze samenleving is daar wel in doorgeschooten, we moeten niet alleen steeds productiever worden, maar ook onze ontspanning moet in teken staan van productiviteit.

Tot mijn grote schrik ontdekte ik vandaag dat breien - wat ik voor mijn ontspanning doe om even niets aan mijn hoofd te hebben - de mentale gezondheid verbetert, vooral bij mensen die last hebben van psychische problemen. Help! Heeft dan echt alles een hoger doel?

Groet, Helene

Helene Timmers is geassocieerd lid van Casella. Ze werkt bij de provincie Utrecht en doet daarnaast onderzoek naar geestelijke zorg in de laatste levensfase.

Hoi Helene,

Ja dat is een goeie vraag. Mijn eerste reactie is dat ik het fijn vind om in de stilte te zijn tijdens de meditatie of de stille tijd in onze vieringen, maar ik denk niet dat je dat bedoelt. Het zalig even niets doen, het zogenaamde **lummelen!** Ik vind het woord al zo heerlijk klinken.

Iets nutteloos doen, ja dat ligt me! Gek genoeg, want ik herken ook dat 'schuldig voelen'. Menen dat er nog van alles moet gebeuren. Ik merk het bij mezelf, maar ook bij mijn medezusters. Het is al weer even geleden dat we een zuster plaagden, die bekende dat ze – op haar vrije middag - voordat ze ging lezen, haar schort aandeed om even 'duidelijk' door het huis te lopen. 'Je moet toch bezig zijn!' Laatst nog hoorde ik een medezuster zeggen: 'Je gaat toch niet zomaar een boek lezen overdag! Dat voelt heel raar.' Dat productieve zit er dan toch nog in! Ook al tellen de jaren.

Ik kan echt genieten als ik een van ons aan de gracht zie zitten met een boek, of in de tuin om de eerste zonnestralen op te vangen. En of dat nu in de aarde wroeten is of iets borduren of puzzelen: het zijn allemaal activiteiten die niet

Al lummelend krijg ik soms de mooiste inzichten

moeten, maar die je gegeven worden om te ontspannen. En dat hoeft niet voor iedereen hetzelfde te zijn, maar we gunnen het mekaar!

Zelf ben ik iemand die overal iets in ziet. Ik ben graag creatief bezig en kan dan elk begrip van tijd verliezen. Dan heb ik het gevoel dat ik dicht bij mezelf ben. Het geeft me ruimte. Niet altijd even makkelijk als je in een klooster woont waar de klok, of de bel, je weer in het hier en nu roept.

Maar de ontspanning heb ik binnen! En er is daarna weer ruimte voor andere aandacht. Wie beweert dat dat nutteloos is, tijd verspillend en zonder doel? Al lummelend krijg ik soms de mooiste inzichten! Ik raad je aan; brei lekker ontspannen verder!

Lieve groet, Mariella

Mariella Oberndorff is algemeen overste van de zusters Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.

Wat minder 'moeten' en meer 'zijn'

Gastschrijver: Jasja Nottelman

Het was woest weer, het eerste weekend van januari van dit jaar, maar de studenten die mee waren op het retraiteweekend naar Schiermonnikoog waren geen watjes! Afgelopen januari waren we met een groep studenten uit Utrecht en Groningen op Schiermonnikoog, aan de Badweg, het motto van het weekend was: Starten op Schier.

Op verhaal komen

Het leverde een gezellig weekend op met goede gesprekken, ruimte voor je eigen gedachten, het lezen van een goed boek en wandelingen door de duinen en over het strand.

Het is bijzonder dat je binnen een paar uur zo vertrouwd met elkaar raakt. Door je open te stellen voor het verhaal van de ander en oprecht geïnteresseerd te zijn, geeft het jezelf ook nieuwe perspectieven.

Dagelijks gebed

Elke ochtend en avond konden we in de Egbertkapel terecht voor een gebed in de sfeer van Taizé. Een tweetal studenten zorgden op orgel en piano voor begeleiding bij de liederen die we zongen. In elk bezinningsmoment stond er een tekst centraal en was er ruimte

voor stilte en gebed. De Egbertkapel, het meest noordelijke kapelletje van Nederland, is op steenworp afstand van het Aude Kolonyhus, waar we in een sfeervol appartement verbleven. Op zondagmorgen verzorgden we de oecumenische viering in de kapel en dit jaar sprak collega studentenpastor Jorn den Hertog over het thema 'verlangen'.

Inspiratie

Er was in dat weekend ook contact met de monniken van het eiland: Broeder Paulus kwam op zaterdagochtend op bezoek bij ons en wij gingen 's avonds naar de completen in het klooster Schiermonnikoog. Broeder Paulus heeft een interessant levensverhaal en hij schroomt niet om zijn dilemma's die hij heeft gehad op tafel te leggen. Zijn leven als monnik is bepaald niet over rozen gegaan. De studenten mochten hem van alles vragen en dat leidde tot een mooi gesprek.

Telefoon en flessenpost

Een van de onderwerpen die in dit weekend aan de orde kwam, is het gebruik van de telefoon: hoe verslavend dat kan zijn en hoe je daar toch op een goede manier mee moet omgaan. Een tweetal studenten koos ervoor hun telefoon af te geven bij het begin van het

Openstaan voor het verhaal van de ander geeft nieuwe perspectieven

weekend om ze pas bij het verlaten van het eiland weer terug te krijgen. Het gaf rust en meer focus bij het lezen van een boek of het schrijven in de schriftjes. De flessenpost op zondagavond verzamelde de opgedane gedachten en nieuwe ideeën. Een goede reminder om op je prikbord te hangen!

Overgeven aan het moment

Deze retraiteweekenden zijn geïnspireerd op de weekenden zoals we die jarenlang in Casella hebben ervaren. De combinatie van gezelligheid, op adem en op verhaal komen. Het samen bidden en wandelen en samen koken en eten. Het is mooi om te zien dat de studenten langzamerhand ontspannen, het 'moeten' achter zich laten en zich overgeven aan het moment. Om dit in het dagelijks leven ook een betere plek te geven is vaak een lastige opgave. Bij het studentenpastoraat in Groningen proberen we deze sfeer op de dinsdagavonden op eenzelfde

manier vorm te geven. We koken en eten met elkaar en er is ruimte voor ieders verhaal. Dat kan soms een ingewikkelde kwestie zijn of het delen van wat iemand juist geïnspireerd heeft die afgelopen week. Zo 'oefenen' studenten zich in het ontspannen en elkaar in het oog houden. Er ontstaan vriendschappen, ze zijn er voor elkaar als het nodig is.

Jasja Nottelman is studentenpastor bij het GSp studentenplatform voor Levensbeschouwing in Groningen. Samen met haar man Harry heeft ze de School in Visvliet, een plek waar mensen op adem kunnen komen. www.deschoolvisvliet.nl

Kloosterpost

Samengesteld door zr. Marie Madeleine Maas en zr. Anne Nij Bijvank

Taizé-ontmoeting

Op 8 maart was er een Taizé-ontmoeting in de Augustinuskerk met broeder Sebastiaan. De opkomst was groot. Fijn om mee te maken! Broeder Sebastiaan heeft in een paar dagen tijd half Nederland afgereisd ter bemoediging en om jongeren uit te nodigen voor zowel Taizé als voor de Europese ontmoeting in Parijs tussen Kerst en Nieuwjaar. Omdat ons Augustijnsconvent zich heel centraal in Utrecht bevindt, was hij ook hier een nacht te gast. Naast de versgebakken Drie in de Pan, die hij heel lekker vond, hebben we samen met onze medebroeders goede gesprekken met elkaar gehad. Het was een inspirerende en bemoedigende ontmoeting! (MM)

Hof van De Bilt

In het vroeger geheten Fraterhuis in De Bilt wonen acht van onze zusters die meer zorg nodig hebben dan we hen thuis kunnen bieden. Met de andere bewoners - fraters, zusters, echtparen en alleenstaanden - vormen ze een levendige groep die er nog lang niet aan toe is om achter de geraniums te zitten. Vandaag was ik er op bezoek met een medezuster. De oudste bewoner, zr. Engeline is kortgeleden 101 geworden en geniet, ondanks haar beperkte zicht, nog van alles. Er wordt gezamenlijk gezorgd voor de vieringen en regelmatig worden er activiteiten georganiseerd. Het zorgcentrum heeft een moeilijke tijd achter de rug. Door leiding die niet goed functioneerde ging er veel mis. Inmiddels heeft Zorggroep BOAT de leiding op zich genomen en langzaam maar zeker wordt alles hersteld en is het weer heel goed wonen in Hof van De Bilt. (ANB)

Ons eigen keukenhofje

In ons klooster in het centrum van Utrecht mogen we genieten van een mooi stukje binnentuin. Elk jaar komt een bevriend bloembollenbedrijf, broers en neven/nichten van onze reeds lang overleden zuster Monica, ons een flinke hoeveelheid bollen brengen. Het zijn er genoeg om ook nog van uit te delen aan Casella en aan de zusters in De Bilt. Sommige vrienden heb je voor meer dan één leven! Op de juiste tijd gaan de bollen de grond in, met hulp van een vrijwilliger die ook zijn hart verloren heeft aan ons tuintje. Terwijl ik dit schrijf, tijdens het voorjaar, staat alles in volle bloei. Het is een lust voor het oog! Een andere vrijwilliger heeft alweer de tuinstoelen klaargezet. Wij zijn klaar voor mooie zomerse dagen buiten en rijk met veel mooie mensen om ons heen. (ANB)

Zuster Lucienne Ruizendaal

Naarden 23 december 1933

Bosch en Duin 22 maart 2025

Zuster Lucienne werd geboren in een gezin met elf kinderen. Na haar schoolperiode hielp ze haar vader op de tuinderij. Toen zij de Augustinessen in de st. Jansprocessie zag in Laren dacht ze: Dat wil ik ook! Toch kon zij pas intreden in 1957, door omstandigheden thuis. Lucienne heeft in alle kloosters gewoond. Veel taken werden haar toevertrouwd: parochiewerk, of werk in de keuken, wasserij of op de kinderafdeling. Een mens van hart en handen voor de armen en kleinen. Het contact met haar familie bleef hecht. Vooral met haar jongste zus, die gehandicapt was. Ze vergat geen verjaardag en leefde met de familie mee in goede en kwade dagen. Met haar astmatische aandoening kon ze niet altijd doen wat ze graag wilde. De laatste jaren liet haar geheugen haar in de steek en is zij liefdevol opgevangen in De Wijngaard. Ze bleef ons vragen: Is er nog nieuws? Lucienne, dank voor de medezuster die je was. Dat je nu mag genieten van het eeuwige nieuwe.

Ontspanning herschept in de wereld

Kijk ons nou
rondjes rennen
ogen kennen
op een bol
die maar draait
en draait
(Merel Morre)

Soms treffen mensen je via-via met woorden, ook als je hen niet persoonlijk kent. Al tijden geleden heeft dichteres Merel Morre bij mij raak geschoten, onder andere met de zinsnede '...op een bol die maar draait en draait' ter afsluiting van poëtische observaties van de actualiteit. Daarin zit wellicht ook meteen de angel van het geheel. Het draaien schept veel spanning, beweging en druk en tegelijkertijd gebruikt Morre het als relativering en ontspanning van de veer die gespannen staat. Die aardbol draait wel door, daar kun je helemaal niets aan doen. Richt je vooral op wat wel van belang is! Die omdraaiing helpt mij. Juist om iets van belang te doen, is het belangrijk om een stapje terug te nemen, het overzicht te zoeken en die basis te gebruiken om de volgende stap te zetten in het creatieve proces. Ik vind het des te treffender dat in het dagelijks taalgebruik en zeker ook in de taal van het klooster het woord 'recreatie' staat voor ontspannen, terwijl de letterlijke betekenis eerder wijst op her-schepping. Misschien volgt de taal in dit geval gevoel of werkelijkheid: ontspanning geeft de ruimte om kaders los te laten en 'gekke ideeën' te berde te brengen. Als ik één ding zeker weet: inspiratie en creatie slaan juist op die momenten van ontspanning toe.

Wat speelt er in De Spil

Marianne Groen is coördinator van De Spil, een oecumenische gemeenschap die al 30 jaar retraites 'tussen herberg en klooster' faciliteert. In 2023 begon De Spil een retraitecentrum in Hilversum op de plek die voorheen Casella was.

Werken in de Schepping

Als je ineens een prachtige enorme tuin hebt, dan moet je je daarin verdiepen. Wat is de bedoeling van het ontwerp van de tuin geweest? En wat heeft deze tuin nodig? Nadat Marie-Madeleine haar kennis over de tuin had overgedragen was onze uitdaging compleet. Maarten wist niet dat hij het in zich had maar ontpopt zich toch aardig tot een tuinman. Met goede hulp van Regina, Elly, Diewertje en natuurlijk Marjolein is er een beginnend 'Spil-tuin-team'. De moestuin wordt nieuw leven in geblazen door zorgvuldige keuzen voor planten die daar floreren. Er is een heus 'wormenhotel', gevoed door compost

van koffiedrab, bananenschillen en eierschalen. Ik zag Maarten in de weer met het weghalen van enorme hopen mos. Die hadden zich een plekje verworven in het gras. Dat komt door meer vocht in de grond omdat we nu een aantal wadi hebben. En een mooie waterplas in de uitgegraven voormalige veenput. Het mos werkte verstikkend. Er is een verticuteermachine, zo komt er weer lucht in de grasmatten. Nieuw gras wordt ingezaaid. Op 3 april was er een tuin-werk-dag. Wat een vreugde om samen in Gods Schepping te werken. Met creativiteit en plezier mogen we daaraan dienstbaar zijn.

De ongedachte vrijheid van het feesten

Erik Borgman

Gelovig leven kost soms moeite. Flink moeite, zelfs. Immers, het gaat er niet om dat je aanneemt dat God bestaat, maar dat je in God gelooft en op God vertrouwt. En dat in een wereld waarin geloven dat je gedragen wordt door het goede, niet erg voor de hand ligt. Dat is vandaag zo, in onze zo onzeker geworden wereld, maar het is nooit echt anders geweest. De wereld was voor de meeste mensen altijd op een bedreigende manier onrustig. Dat wij schrikken van haar instabiliteit, zegt vooral iets over ons.

Met God verbonden

Wij hebben voor onszelf na de Tweede Wereldoorlog de illusie gecreëerd van veiligheid en zekerheid. Dit leidde, zo blijkt, echter niet tot vertrouwen, maar tot onderling wantrouwen. Geloof, hoop en liefde vragen om toewijding en zijn nooit een veilig bezit. De apostel Paulus beschrijft deze toewijding zo: 'Vergetend wat achter me ligt en me richtend op wat voor me ligt, streef ik naar het doel' (Filippenzen 3,13-14). Dat doel is voortgaande verbondenheid met God en een leven dat Gods goedheid eer aandoet. Dat heeft Paulus nog niet bereikt, maar hij doet er zijn best voor.

*Geloof, hoop en liefde
vragen om toewijding en
zijn nooit een veilig bezit*

Maar het gaat uiteindelijk niet om zijn inspanning. Bijbels gezien begint geloven *niet* bij mij of ons. '... niet wij hebben God liefgehad, maar Hij heeft ons liefgehad', staat er ondubbelzinnig in de eerste Johannesbrief (4,10). Paulus zelf zegt het zo: 'God ... bewijst zijn liefde voor ons juist hierdoor, dat Christus voor ons is gestorven toen wij nog zondaars waren' (Romeinen 5,8). Wij verbinden ons met God in reactie op de ontdekking dat God van ons houdt. Wij geloven in God als antwoord op Gods geloof dat wij het waard zijn en in staat zijn een ander en beter leven te leiden. Wij hopen op God, omdat wij ontdekken dat God op ons hoopt en ons oproept zijn wegen te gaan. Niet als zware lasten, maar om ons gelukkig te maken. Als mensen zijn wij geneigd tevreden te zijn met een beetje

comfort, maar daarvoor heeft God ons niet geschapen. God wijst ons de weg van het volle leven, zegt Psalm 16 (vers 10), naar ‘overvloedige vreugde in [zijn] uw nabijheid, voor altijd een lieflijke plek aan [zijn] zijde.’

In ernst feesten

Daarbij past niet zozeer grote inspanning, maar feestvieren. Vieren wat God voor ons in petto heeft en het zo al present stellen. Psalm 81 noemt juichen en feestvieren een opdracht, een voorschrift en zelfs een plicht (vers 5-6). Deze plicht is gebaseerd op de verlossing van Israël uit Egypte. ‘Onvermoede woorden hoor ik zeggen’, zegt de Psalmist. Tegenwoordige tijd, ze klinken nog altijd. Wat klinkt er dan? ‘Ik nam de last van je schouder, je hand raakte geen draagkorf meer aan’ (vers 6-7). Het is ongehoord: de inspanningen van slaven, degenen die niet als mensen worden gezien en geacht worden er te zijn om zware lasten te dragen, worden niet alleen waargenomen, maar ze worden van hun lasten bevrijd. Vrij zijn ze van wat terneerdrukt, klein maakt en zelfs al het vermoeden doodt dat het ooit anders kan worden. Nu kan het vermoeden niet alleen ontstaan, maar zich ook realiseren.

Tijdens het feestvieren toont het leven zich in zijn ware gedaante

Tijdens het feest realiseert het zich al. Op een feest heerst de vrijheid in plaats van de dwang, krijgen de onverwachte mogelijkheden de ruimte in plaats van dat die gesmoord worden in de voldongen feiten. Daarom is feestvieren vanuit geloof gesproken een ernstige zaak. Daar toont het leven zich in zijn ware gedaante. Jezus zegt: ‘Als je een feest geeft, nodig dan niet je vrienden, maar armen, gebrekkigen, kreupelen en blinden uit’ (Lucas 14,13). Zo wordt zichtbaar dat wat God betreft iedereen deel heeft aan het volle geluk. Anders zou het niet compleet zijn.

Erik Borgman is lekendominicaan en emeritus-hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste medewerker van Stad Gods.

Augustinus

Heer God, u hebt ons alles gegeven, geef ons nu ook vrede, de vrede van de rust, de vrede van de sabbat, de vrede zonder avond. De zevende dag heeft geen avond en geen ondergang, u hebt hem geheiligd om eeuwig te duren. Na al uw zeer goede werken, die u in rust hebt gemaakt, hebt u op de zevende dag gerust: dat betekent dat ook wij na onze werken tot rust zullen komen in u op de sabbat van het eeuwige leven. Dan zult u op dezelfde manier in ons rusten als u nu in ons aan het werk bent.

Augustinus, Belijdenissen, boek 13, 50-51

Bidden met je ogen open

Rachelle van Andel

Kijk maar. Wat zie je?

Na de drukte van ons huwelijk – een overweldigende, maar prachtige ervaring – voelen we de behoefte om even helemaal niets te hoeven. We verblijven een tijdje bij mijn schoonouders in India en maken een korte reis door het land.

Een van onze bestemmingen is Khajuraho, een stad in het hart van India die beroemd is om haar vele hindoeïstische en Jain-tempels.

We worden begeleid door een jonge gids die ons overal mee naartoe neemt. Zo belanden we bij een indrukwekkend Jain-tempelcomplex. Het jainisme, dat verwantschap vertoont met het boeddhisme en tegelijk met het hindoeïsme dat tot bloei kwam, draait in de kern om geweldloosheid. Alles wat leeft en een ziel heeft, verdient bescherming – want schade toebrengen schaadt niet alleen de ander, maar ook jouw eigen karma.

Ik dwaal verwonderd rond. Eeuwen geleden wisten mensen zulke prachtige tempels te bouwen – met toewijding en vakmanschap. Bij een van de tempels zie ik een man in stille meditatie of gebed.

Ik adem diep in, voel hoe ik ontspan. En in dat moment geniet ik – van wat ik zie, ervaar en beleef – in dit bijzondere land dat mij zoveel heeft gegeven.

*Rachelle van Andel is predikant van Vrijburg Amsterdam.
Voorheen werkte ze als studentenpastor in Eindhoven en Maastricht.
Ze liep stage in klooster Casella.*

Ondersteun Villa Vrede

door Jaap Meeuwsen

Als je Villa Vrede voor het eerst binnenkomt, krijg je een intake. Er zijn huisregels: geen diefstal, geweld, discriminatie, drugs of alcohol. Actief meedoen, je bijdrage leveren. De mensen die hier werken steunen mensen zonder papieren, wees aardig voor ze. Het lijken richtlijnen die op te volgen zijn. Toch zijn er altijd mensen die simpelweg de sociale vaardigheden missen om hieraan te voldoen. Na jaren op straat resten op den duur alleen nog overlevingsstrategieën. Geïsoleerde mensen die alleen nog om zichzelf denken, soms zelfs stelen van lotgenoten. Het levert pijnlijke momenten op. Aan mij de twijfelachtige eer om dan te zeggen: je moet eruit. Andere bezoekers zijn blij dat de lastpost weg is: goed gedaan. Ik ben degene die treurt. Om deze bittere noodzaak, zo tegenstrijdig aan ons doel.

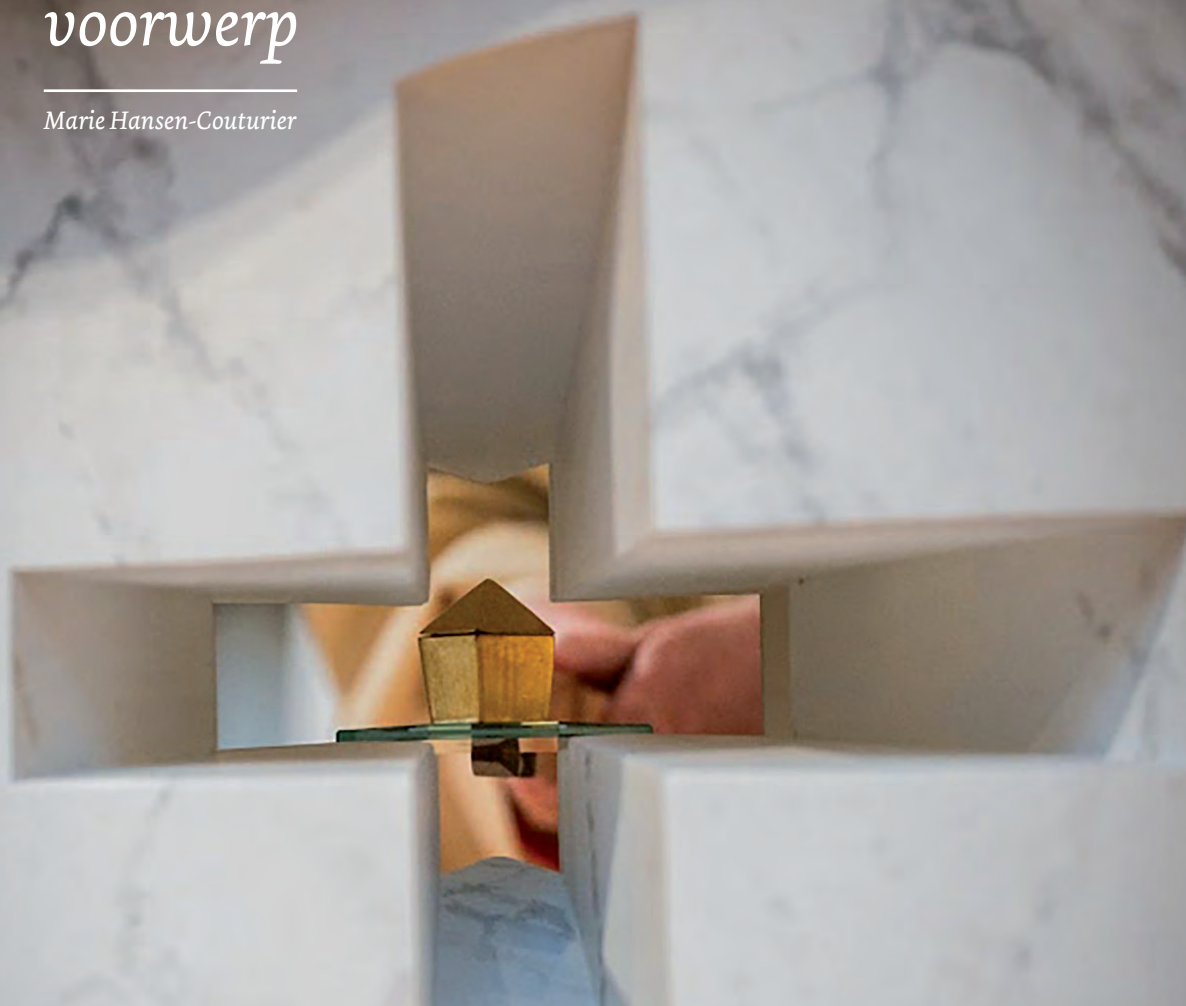
Doneer aan Villa Vrede

Villa Vrede is een inloop- en activiteitscentrum in Utrecht voor mensen zonder verblijfspapieren, z.g. ongedocumenteerde mensen. In Nederland zijn duizenden mensen zonder papieren, die veelal een marginaal bestaan hebben. Villa Vrede is een veilige plek, waar ze zichzelf mogen zijn en een zinvolle dagbesteding krijgen. Wij geven Nederlandse les, cursussen en activiteiten. Per jaar ontvangen we zo'n 100 nieuwe bezoekers, uit 24 verschillende landen. Villa Vrede is vijf dagen in de week open.

***Maak uw gift over op:
NL76 INGB 0003824429
ten name van
Zusters Augustinessen
o.v.v. Villa Vrede***

Gevonden voorwerp

Marie Hansen-Couturier

Het gevonden voorwerp is deze keer een object dat zich sinds kort laat vinden in de Utrechtse Sint Augustinuskerk. Pater Martijn Schrama vertelt: 'Het op 2 februari geconsacreerde altaar - ontworpen door architect Pim van Dijk - geeft enerzijds genoeg zicht op het hoogaltaar, en is anderzijds door zijn waardige vormgeving als liturgisch object duidelijk te herkennen. Zo staat het altaarblad op een sober bewerkt vierkant voetstuk. De vier zijden zijn elk opengewerkt in de vorm van een kruis. Tijdens de plechtige consecratie van het altaar werd door kardinaal Eijk in de holte van het voetstuk een relikwie van de H. Augustinus geplaatst. Zo kon zelfs een partikel van Augustinus zelf zijn weg vinden naar het altaar.'

Op de koffie met Louise Moeskops

Tekst en foto: Anja den Bok

Dankbaarheid is wat Louise van de zusters Augustinessen heeft geleerd. 'Ik vind het heerlijk om bij hen te zijn, te zien hoe ze letten op de kleine dingen van elke dag.'

Louise bezoekt de zusters in de Bilt elke dinsdagmiddag om hen te helpen met eenvoudige klusjes, zoals helpen met de computer of wat kopen bij de kringloopwinkel of de drogist. Of nog eenvoudiger, gewoon door samen een kop thee te drinken.

Na dertig jaar lang te hebben gewerkt als spin in het web van een organisatieadviesbureau ontdekte Louise dankzij de zusters de eenvoud en rust van de Augustijnse spiritualiteit. Per toeval eigenlijk. Niet dat de zusters vreemden voor haar waren, want dankzij haar broer, die jaren als vrijwilliger bij de zusters in Amsterdam werkte, hoorde ze vaak genoeg over de zusters. Maar door haar drukke bestaan was het nooit opgekomen om zelf ook vrijwilliger bij de zusters te worden. 'Van de zusters leer ik hoe ze dankbaar zijn met de kleinste dingen die ik voor ze doe. Dat maakt mij ook weer dankbaar.' Een zuster die voorbij loopt voegt er aan toe: 'Louise weet altijd iets te verzinnen om ons blij te maken.'

